

Kommunledningsförvaltningen
Sofie Moosberg

2023-11-16

Dnr KS 2023-895

Kommunstyrelsen

Internbank för kommunkoncernen, inrättande

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.
2. Kommundirektören får i uppdrag att ta fram reviderade förslag till finanspolicy samt tillhörande styrdokument för ställningstagande av kommunstyrelsen respektive kommunfullmäktige. Beslutet gäller under förutsättning att kommunfullmäktige fattar beslut enligt förslaget om inrättande av internbank.
3. Kommundirektören får i uppdrag att ta fram förslag på organisation, arbetssätt och rutiner för inrättande av internbank. Beslutet gäller under förutsättning att kommunfullmäktige fattar beslut enligt förslaget om inrättande av internbank.
4. Åtterrapporering kring inrättandet av internbank sker löpande till Strategiskt utskott tills införandet är slutfört.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Internbank för kommunkoncernen inrättas enligt föreslagen internbanksmodell med start från 2024 med successivt införande.

Ärende

En översyn av kommunkoncernens finansverksamhet och finansförvaltning har genomförts utifrån nya förutsättningar inom finansområdet med förändrad lagstiftning, en utveckling med stigande räntor och nedåtgående börs. Med förändringar på räntemarknaden och de scenarier som Riksbanken har för framtida räntor kommer räntekostnaden att öka och begränsa bolagens ekonomiska möjligheter.

Översynen har lett till att synliggöra positiva effekter med att införa internbank. Detta ligger i linje med Linköpings Stadshus ägardirektiv där bolaget aktivt ska utveckla och medverka till kostnadseffektiva finansieringslösningar inom Stadshuskoncernen.

En utredning av finansrådgivaren JLL visar att genom att införa internbank finns möjligheter till minskade lånekostnader genom att Linköpings kommun

upptar lån för vidareförmedlingen till bolagen via interna reverser. Linköping erhåller betydligt lägre kreditmarginal än dotterbolagen. Dessutom ger internbank en effektivare administration samt lägre finansiell risk.

Kommunledningsförvaltningen föreslår kommunstyrelsen tillstyrka kommunfullmäktige besluta att inrätta en internbank för kommunkoncernen enligt föreslagen modell.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Internbank för kommunkoncernen, inrättande, 2023-11-16

Bilaga – Rapport Internbanksupplägg från JLL

Bakgrund

Linköpings kommuns finansverksamhet regleras av kommunens finanspolicy samt av finansregler som respektive bolag och kommunstyrelsen fastställer. Finanspolicyen innehåller övergripande begränsningar och anvisningar beträffande kommunens och de helägda bolagens finansverksamhet. Finansreglerna reglerar finansförvaltningen inom respektive bolag och anger hur bolagets finansverksamhet, det vill säga skuld- och tillgångsförvaltning, ska bedrivas och rapporteras.

Linköpings kommun, Linköpings Stadshus, Tekniska verken, Stångåstaden och Lejonfastigheter bildade 2017 den så kallade "Linköpingsgruppen" för att öka samverkan och skapa nya finansiella lösningar. Linköpingsgruppen har tagit fram ett gemensamt MTN-program samt ett företagscertifikatsprogram där bolagen lånar under gemensamma villkor, fast i eget namn med kommunal borgen som säkerhet.

Ovan skapades för att bolagen med dessa nya möjligheter skulle kunna erbjudas låna med samma villkor och marginaler som Linköpings kommun och liknade kommuner med samma rating.

Det har under de senaste åren visat att så inte är fallet. Bolagen får inte samma marginal som Linköpings kommun och få således betala mer i ränta för sin upplåning.

Dagens upplägg med att bolagen lånar i eget namn, med kommunal borgen som säkerhet har ytterligare utmaningar:

- Merparten av alla större kommuner hanterar sin finansverksamhet genom internbanksupplägg. Det finns inga andra större kommunala bolag på finansiella marknaden utan finansiell upplåning sker via kommunernas finanssenhet. Detta gör att investerarna har svårt att förstå Linköpings upplägg och det i sin tur innebär högre marginaler på upplåningen än jämförbara kommuner och färre antal intresserade investerare. Även ratinginstitutet har svårt att hantera Linköpings modell för skuldhantering och kan inte placera oss i deras modell. Det kan påverka nuvarande rating.
- Bolagens emitterade obligationer kan ej noteras på Nasdaq, vilket i sin tur innebär en högre marginal och färre antal investerare, då många investerare har notering på Nasdaq som krav på sin placering.
- Det finns flertalet kostnadsbesparingar vid ett införande av internbank då dagens upplägg med flera bolag som lånar ger dubbla kostnader (såsom ratingkostnader, programkostnader och konsultkostnader).

Nytta

Utifrån genomförda analyser och beräkningar förordas införandet av internbank och nedan fördelar kan ses:

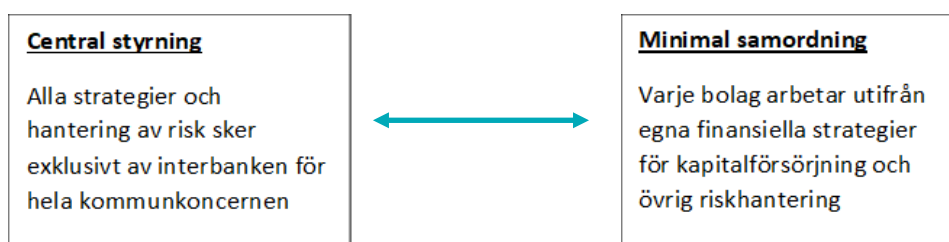
- All upplåning sker via kommunen vilket ger lägst lånemarginal.
- Linköpings kommun blir en mer aktiv part på kapitalmarknaden.
- Samordning av upplåning ger större finansieringsvolymen vilket ger möjlighet till fler källor till kapital och upplåningsformer.
- Kommunkoncernen uppträder som en samordnad enhet mot kreditmarknaden.
- Administrativa samordningsvinster.
- Ökad riskkontroll över kommunkoncernens finansiella åtagande.
- Interna samordningsfördelar av riskhantering.
- Bättre förutsättningar för enhetliga och fördelaktiga finansiella avtal.
- En hög finansiell kompetens kan upprätthållas i kommunkoncernen.

Val av internbankslösning

Internbanker kan utformas på en rad olika sätt, men utgår alltid från den egna organisationens förutsättningar. Valet styrs oftast av en kombination av politikernas inställning till bolagsstyrning, politikernas intresse för finansverksamheten, bolagens inställning till finansiell samordning samt bolagens förtroende för kommunen. Detta innebär att internbanker av naturliga skäl kan skilja sig åt mellan olika kommuner.

Valet av internbanksmodell baseras primärt på vilken styrmodell bolagen styrs på, resultat före eller efter finansnetto. Valet av styrmodell hänger vanligtvis ihop med hur kapitalintensiv verksamheten är. Kapitalintensiva verksamheter så som fastigheter, energi och VA-verksamhet brukar oftast styras på resultat efter finansnetto, vilket förklaras av att det är viktigt att ta hänsyn till investeringskostnader vid alla investeringsbeslut. Detta innebär att styrmodellen därför även bör styra, eller i vart fall tas i beaktning, vid val av internbanksmodell.

Nedan är en bild på ytterligheterna för internbanksmodeller.

Det är främst ränte- och finansieringsrisk som ligger i fokus för interbanken. Ränterisk avser risken för högre räntekostnader vid stigande ränteläge liksom risken för att inte få lägre räntekostnader vid sjunkande ränteläge. Finansieringsrisk avser risken att vid någon tidpunkt inte ha tillgång till, eller endast mot en ökad kostnad, ha tillgång till medel för betalningar.

I en utredning har Finanskonsult JLL tagit fram fyra modeller.

Modell A:

I modell A ansvarar kommunen för bolagets finansierings- och ränterisker och hanteras centralt i en samlad skuldportfölj. Bolagen faktureras månadsvis en kapitalkostnad baserat på bolagets andel av kommunkoncernens skuld och kommunkoncernens genomsnittliga räntenivå för aktuell månad. Denna modell är den vanligaste i både privata bolagskoncerner och i kommuner, oavsett storlek på kommunen.

Modell B:

I modell B ansvarar kommunen för bolagets finansieringsrisk medan bolaget ansvarar för ränterisken. Bolagen faktureras månadsvis en kapitalkostnad baserat på bolagets andel av kommunkoncernens skuld och kommunkoncernens genomsnittliga rörliga räntenivå för aktuell månad + andel av omkostnader för likviditetsreserver. Internbankens omkostnader tillsammans med riskpremier inkluderas som ett individuellt påslag. Bolaget beslutar om strategi och riskmandat för bolagets ränteriskhantering.

Modell C:

Bolagen ansvarar för både finansieringsrisk och ränterisk men upplåningen sker i kommunens namn, som har bäst kreditvärdighet och lägst kreditmarginal. Bolaget hanterar självständig ränterisken med upphandling av derivatinstrument med kommunal borgen som säkerhet.

Modell D:

JLL's förslag till Modell D är egentligen en variant av Modell C som var utformad för Lunds kommun och deras upplägg. Även här ansvarar bolagen för både finansieringsrisk och ränterisk men upplåning görs i kommunens

namn. Skillnaden är att kommunala bolag kan göra vissa affärsupplägg ute i bolagen.

Föreslagen modell för Linköpings kommunkoncern

Utifrån analys av de olika förslagen föreslås att Linköpings kommun som internbanksmodell ska använda sig av modell C med anpassningar så den passar Linköpings bolagsstyrningsmodell bäst. Det kommer innebära att inriktningen för de bolag som idag agerar på finansiella marknaden (AB Stångåstaden, Tekniska verken AB och Lejonfastigheter AB) fortsättningsvis ansvarar för finansierings- och ränterisk. Det fortsatta framtagandet av organisation, arbetssätt och rutiner kommer reglera hur arbetet kommer att fördelas mellan kommunen och bolagen där upplåning kommer ske centraliserat.

För bolag inom koncernen där bolaget idag inte agerar självständigt eller bolaget har för avsikt att förändra/effektivisera finansverksamheten ska alternativ till modell C tas fram där både ränterisk och finansierings risk hanteras centralt av kommunen (modell A).

Ekonomiska konsekvenser

Linköpings kommun lånar till lägre marginaler och till bättre villkor än de kommunala bolagen inom koncernen. Beroende på vilka typer av upplåning som nyttjas kan besparing göras på initialt 16 - 20 miljoner kronor årligen för kommunkoncernen och därefter möjlighet till större besparingar över tid.

Kommunala mål

Kostnadseffektiv verksamhet

Hållbar ekonomi, på kommun och koncernnivå

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Ärendet och föreslagen inriktning bedöms inte ha en direkt påverkan på individer och ett beslut bedöms inte ha direkt påverkan på service eller fördelning av resurser mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Med anledning av att detta har en jämställdhetsanalys inte genomförts.

Samråd

Samråd har skett med de inblandade bolagen och dess presidier.

Avstämningar om hantering av överförda medel, policyhantering och upplägg av internbank i systemet har skett med finanskonsult och banker samt inspel från andra kommuner i Sverige. Synpunkter har inarbetats i Kommunledningsförvaltningens förslag.

Uppföljning och utvärdering

Kommunstyrelsens strategiska utskott föreslås få löpande återrapporteringar kring arbetet med inrättandet av internbank fram tills införandet är slutfört.

Kommunens finanspolicy med tillhörande styrdokument kommer under genomförandeperioden behöva revideras. Kommundirektören föreslås få i uppdrag att ta fram reviderade förslag för ställningstagande av kommunstyrelsen respektive kommunfullmäktige.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Beslutet skickas till:
Ekonomistaben
Finanschef, Sofie Moosberg
Linköpings stadshus (för vidare
förmedling till berörda dotterbolag)